

okrushenii-mh17-polnyj-tekst-naanglijskom-73889.html (дата звернення: 16.10.2023).

5. Повітряний кодекс України від 19 трав. 2011 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 16.10.2023).

УДК 343.346.53:629.73(043.2)

Білявська В.Є., здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Майстро Д.М., старший викладач

БЕЗПЕКА РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

У сучасному світі забезпечення авіаційної безпеки є надзвичайно важливим завданням тому, як сьогодні авіація є способом переміщення та здійснення економічної діяльності. У законодавстві України авіаційна безпека існує як захист цивільної авіації від актів незаконного втручання, які забезпечуються шляхом здійснення комплексу заходів із залученням людських та матеріальних ресурсів.

В Конституції України (ст. 3) зазначено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Конституція України виокремлює три головні різновиди безпеки: «безпека громадянина», «громадська безпека», «безпека держави» [1].

Безпека руху та експлуатації авіаційного транспорту, як об'єкт кримінального правопорушення, передбачений розділом XI Особливої частини Кримінального кодексу України (ст. 276-282 КК України) може бути, як стан експлуатації авіаційного транспорту, при якому немає і не може бути завдано шкоди життю та здоров'ю людей, майну або іншим соціальним цінностям внаслідок руху або експлуатації авіаційного транспорту.

Дослідження нормативних характеристик актів незаконного втручання показує, що це суспільно небезпечні та незаконні дії, які порушують нормальну діяльність цивільної авіації та авіаційних об'єктів, і які визначені міжнародним і національним законодавством як акт незаконного втручання в авіаційну діяльність.

Як вважає В.І. Осадчий, безпека руху та експлуатації транспорту означає стан функціонування транспорту, при якому нічому не загрожує: життю, здоров'ю, безпеці, волі людини, власності,

екологічній безпеці, громадській безпеці, правам і законним інтересам підприємств, установ, організацій та громадян, і створити умови всіх будь-яких небезпек [2, с. 199].

На думку С.В. Бабаніна під безпекою руху та експлуатації транспорту прийнято розуміти таку діяльність учасників руху під час руху транспортних засобів чи підготовки транспортного засобу для нього або іншу участь у русі транспорту, яка унеможлиблює спричинення шкоди життю чи здоров'ю людини або майнової шкоди в результаті належного виконання чинних на транспорті правил [3, с. 57].

До кримінальних правопорушень, що вчиняються на повітряному транспорті, належать: порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту (ст. 276 КК України); здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряного руху (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних психотропних речовин (ст. 276-1 КК України); пошкодження шляхом сполучення і транспортних засобів (ст. 277 КК України); угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річного судна (ст. 278 КК України); блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства (ст. 279 КК України); примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків (ст. 280 КК України); порушення правил повітряних польотів (ст. 281 КК України); порушення правил використання повітряного простору (ст. 282 КК України). Спільні ознаки безпосередніх об'єктів цих кримінальних правопорушень, зумовлюють необхідність розгляду питання про їх родовий об'єкт [4].

Водночас, «безпека» має свої особливості як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Безпека означає стан, коли нікому чи нікому не загрожує небезпека і не викликає відчуття тривоги.

Основними нормативно-правовими актами, які регулюють зазначене питання, є Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Про затвердження Авіаційних правил України «Обслуговування повітряного руху».

Кримінальні правопорушення, що передбачені ст. 276-282 КК України посягають на безпеку руху та експлуатації повітряного транспорту. В цьому зв'язку слід зазначити, що міжнародне законодавство та чинне законодавство України оперує одночасно двома категоріями – «повітряний транспорт» та «авіаційний

транспорт». Але, більшість науковців повітряний транспорт ототожнюють із авіацією або авіаційним транспортом [5].

Отже, «безпека» має свої особливості як родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти авіаційної безпеки та стосуються діянь, які можуть бути визнані за акт незаконного втручання в діяльність цивільної авіації. Аналіз Кримінального кодексу України дозволяє забезпечити схему кримінально-правового регулювання охорони авіаційної безпеки на загальному та особистому рівнях.

Література

1. Конституція України від 28 чер. 1996 р № 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 16.10.2023).

2. Осадчий В.І. Об'єкт транспортних злочинів. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Серія: Політологія. Соціологія. Право. 2012. № 3. С. 194-201.

3. Бабанін С.В. Кримінальна відповідальність за порушення чинних на транспорті правил: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Дніпропетровськ, 2008. 238 с.

4. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 16.10.2023).

5. Демченко Д.О. Державна політика в сфері повітряного транспорту в Україні: особливості та основні напрями розвитку. *Економіка та держава*. 2012. № 9. С. 115-118.

УДК 343(043.2)

Денисюк А.С., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лихова С.Я., д.ю.н., професор

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З УГОНОМ АБО ЗАХОПЛЕННЯМ ПОВІТРЯНОГО СУДНА (СТ. 278 КК УКРАЇНИ)

Повітряні судна (літальні апарати, які підтримуються в атмосфері завдяки взаємодії з повітрям) на сьогодні являються одними з найшвидших та найбільш комфортнішими з переліку транспортних засобів, які задовольняють потреби населення держав в авіаційних перевезеннях. Одним із завдань цивільної авіації є дотримання авіаційної безпеки та недопущення авіаційних подій.